

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal

Bulv. Regale Ferdinand

(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat)

Irgányaim: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:

Hét napra 600 Lei

Fél évre 800 Lei

Negyed évre 150 Lei

Évonta 50 Lei

Műveltségi díjazás szerint.

Megjelenik naponta reggel

Egyes szám ára 3 lej, vasárnap

4 lej. Buoregényben 60 baniva

1899.

Az új honossági törvény.

Mint hogy a honosság kérdése igen sokakat érdekel, nagy vonásokban ismertetni fogjuk a honosság megszerzésének törvényes előfeltételeit és alakoszerűségeit.

A törvény 56. szakasza értelmében minden külön alakoszerűség nélkül román honosok többek között:

1. Mindazok, akik 1918. évi december hó 1-én Bukovina, Erdély, Bánát, Körösvidék, Szatmár és Máramaros területén községi illetőséggel bírtak, vagy

2. akik ezeken a területeken, az ott állandó lakással bírt szülők től születtek, feltéve, hogy a törvény kihirdetése napjáig, vagyis folyó évi február 24-ig nem optáltak egy idegen állam honosságát.

Egy külön rendeletben kifejeződő közigazgatási hatóság köteles lesz jegyzéket készíteni mindazokról, kik a fennebbi rendelkezések értelmében román honosoknak tekintendők. A jegyzékek a lesznek függesztve s ellentük felbontással lehet majd élni.

Azok, akik ezekbe a jegyzékekbe felvéve nem lesznek, idegeneknek tekintendők, akik az állampolgárságot csak külön eljárás útján szerzhetik meg.

A nem román honosok — idegenek — az állampolgárságot a következő feltételek mellett nyerhetik el:

1. ha a 21-ik életévet betöltötték;

2. ha közjegyzői okiratban kijelentik abbéli kívánságukat, hogy román állampolgárok akarnak lenni és lemondanak az idegen állam polgárságáról;

3. ha ezen kívánságuk kifejezésétől számított tíz éven át szakadatlanul Romániában laktak;

4. ha erkölcsi tekintetben kifogás alá nem estek és nem esnek;

5. ha megélhetésük biztosítva van;

6. ha előbbi hazajutni törvényvel értelmében, a román állampolgárság elnyerésének ténye az idegen állampolgárság elvesztését vonja maga után.

Az állampolgárság elnyerhetése feltételeinek fennforgását egy az igazságügyminisztérium kebelében működő bizottság fogja megállapítani. Ez a bizottság a tíz évi

itt lakás feltételétől bizonyos esetekben eltekinthet.

A honosítás iránti kérvényt a közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozattal és a többi feltételt igazoló okiratokkal felszerelve a bizottság elnökéhez kell intézni.

A 10 évi titlakás határideje a kérvény beiktatása napjától számítódik.

A közjegyzőnek az állampolgárság elnyerésére irányuló nyilatkozatról öt hiteles másolatot kell kiállítania. Ebből hármat a feltek ad ki, egyet a fél lakóhelye szerint illetékes polgármesterhez, a másikat az illető prefektushoz teszi át, még pedig súlyos pénzbírság terhe alatt.

Ugyanazgy állítandók ki és küldendők meg a román állampolgárságról való lemondás iránti nyilatkozatok is.

A bizottság elnöke — a Bucuresti tábla elnöke — a kérvény beiktatása után felhívást bocsát ki, mely a hivatalos lapban és egy helyi lapban a fél költségén közzéteendő. A kérés teljesítése ellen 30 napon belül okmányozott felszólítás adható be bárki részéről.

A bizottság a hirdetőmenyt határidő után a kérvényt elbírálja s elrendelheti a tárgyozó okmányok-

nak pótlását; elutasíthatja a kérvényt, vagy pedig megállapítja a törvényes feltételek fennforgását. Ez utóbbi esetben az összes iratokat a minisztertanáchoz teszi át, mely a honosság megadása kérdésében véglegesen dönt.

A honosított 30 nap alatt állampolgári esküt tesz s ez alapon honossági oklevelet kap. Az állampolgárság elnyerésére, vagy

az arról való lemondásra irányuló közokiratba foglalandó nyilatkozat végérvényes. Az vissza nem vonható.

A prefekturák kötelesek a közjegyzők által hozzájuk áttett optálást és lemondási nyilatkozatokat a helyügyminiszterhez felterjesztetni, ez pedig kimutatást készítenek és közlik az illető államok kormányával.

„A zsidók nem lehetnek magyarok!”

(A közoktatásügyi miniszter különös megállapítása. Biana most a zsidóság ellen vádaskodik. A Kamara és a szenátus ülése.)

Biana szenátor a kisebbségek ellen indított képtelen vádjainak sorozatát ma ismét szaporította. A zsidóságot támadja, mert mint mondja „még mindig magyaroknak tartják magukat.” Anghelescu közoktatásügyi miniszter erre kijelenti, hogy ő már intézkedett, a zsidók Romániában nem tarthatják magukat „jóslag” magyaroknak. A közoktatásügyi miniszter egyszerre új jogokat és törvényeket alkot, amelyekkel zionistává tesz Romániában minden zsidót és nekiszertülleg kihirdeti, hogy zraelita vallású, magyar nemzetiségű román állampolgárok nem léteznek. A miniszter „liberális” fellépése nem meglepetés, „iskolarendelesei eléggé visszatükrözték álláspontját és különös csak az,

hogy a parlament bejelentésnek nem támadt visszhangja. A Kamara és a szenátus tegnapi üléséről következő távirataink számoltak be:

Bucurestiből jelentik: A Kamara tegnapi ülésén Marrescu Simion az Univerzál leleplező cikke alapján felszólítja a kormányt, indítsa meg a vizsgálatot, hogy mely bucaresti bank terjesztett a külföldön rágalmazó röpiratokat. Mircea liberalis interpellációt terjeszt elő a csalóval városi tanács mielődése miatt. Több kisebb jelentőségű javaslat letárgyalása után az ülés véget ért.

Bucurestiből jelentik: A szenátus ülésén Savaanu népléleli miniszter válaszol a Cutederi árva ház ügyében hozzáintézett inter-

Angora jövője.

(A főpolgármester nyilatkozata.)

(Angora.) A kopár és sivár Anatólián keresztül utazva még láttam a rengeteg üres és elhagyott házat, ahonnan a görögök és az örmények elmenekültek. Itt Angorában csak benszülöttek laknak, s most néhány külföldi meghatalmazott, akik kormányuk küldött a fővárosba. Török nyelv nélkül, vagy tolmács nélkül európai ember, európai nyelvvel sehoh boldogulhat. A dollárt itt nem váltják be. Konstantinápolyba kell küldeni, pedig van két bank is. Az egyetlen étteremben (mely mozi is! De csak mióta Angora főváros lett!) az étlapot franciául is elkészítik, de mit használ ez, ha az ételek anatóliaiak. Sőt, hogy teljes világvárosi jellege legyen Angorának, egy valóságos jazz-band játszik az étteremben (ugyanaz a moziban is!), de a jazz-band tagjai egyszersmind pincérek is. — Vagy játszanak, vagy kiszolgál-
nak. Egyszerre mind a kettőt ter-

mészetesen képtelenek elvégezni. A nagydobot egy kövér hölgy veri, aki — mikor nem dobol — kényerecsány...

Ezeket a furcsaságokat és különlegességeket el kell mondani Angoráról hogy a maga hűségében és valóságában lássa mindenki. De nem gunyosan és megrovással, inkább osodálattal és tisztelettel, mert Angorából fővárost csinálni valóságos áldozat és hősiesség volt! Sajnos, a fővárost nem Európának rendezik be, hanem maguknak.

Nincsenek európai üzletek, európai kirakatok!

Nincsenek európai árak, luxus cikkek, még levélpapírt sem lehet kapni, csak a belföldi szükségletek igénytelen kielégítésére szorítkoznak a kereskedések. Elemliszér, gyümölcs, füstölthusok, sajt, kenyér, szines gyöngyök, viszont cigarettal és szőnyeg olyan finom és olyan olcsó, mint sehol másutt a világon! Szappan, sajnos, kevés van és nagyon drága. A kölni vizet nem is ismerik és az európai

ujságokat sem.

Egy kis favityilló a főpolgármester és a rendőrfőnökség épülete. Szűk, ide selyem-perzsákkal kibélelt szobáskájában látogatam meg Angora főpolgármesterét, a „valit”, aki több mint főpolgármester, az egész kerület kormányzója.

Mehmed Essad bey nagyon kedvesen fogadott. Kávét, teát szervírozott tiszteletre és leeresenre tolmács útján a következőket mondotta az új török főváros jelenéről és jövőjéről:

— Ma 60 ezer lakosa van Angorának. Mielőtt a birodalom fővárosa lett volna, a lakosság száma 30 ezer volt. Az ujonnan jöttek legnagyobb része állami tisztviselő, s néhány kereskedő. „Angora” tulajdonképpen horgonyt jelent, a város neve a nyelvújítók és történelemtudósok véleménye szerint onnan származik, hogy Bajazid városának horgonyformája volt.

— A lakosság egyrésze szegény, a másik része tehetősebb,

pellációra. Elmondotta, hogy a lakók vádjai beigazolást nyertek s ezért az intézet igazgatója ellen elrendelte a fegyelmi vizsgálatot. Ezzel az ügyvel kapcsolatban az ország többi árvaházát is megvizsgálták, de a beérkezett jelentések szerint csak ennél találtak szabálytalanságokat. Legfőbb gondom volt — mondotta, — hogy megtudjam, milyen bándómódban részesülnek az elhelyezett árvák. Erre vonatkozólag pedig megnyugtató a vizsgálat eredménye.

Biana terjesztette elő ezután interpellációját, amelyben kifejti,

hogy az erdélyi zsidók még mindig magyaroknak tartják magukat és iskoláikban magyarul tanítanak. Intézkedést kér.

Anghelescu közoktatásiügyi miniszter válaszába Biana vádjaira, kijelenti, hogy az erdélyi zsidók jogilag nem tarthatják magukat magyaroknak és választaniok kell, hogy iskoláikban román, vagy zsidó nyelven oktassák gyermekeiket.

Ezután folytatták a hadsereg átszervezésére vonatkozó törvényjavaslat vitáját.

A Temps német offenzívát jelent be

(A gazdasági offenzíva már megkezdődött. — A francia félhivatalos katonai offenzíváról is beszél. — Új francia külpolitika.)

A Temps szenzációs cikket közöl a németek terveiről. Olyan súlyos szavakat használ, amelyek meglepőek egy ilyen komoly orgánumból. A Temps nem szokott közölni híreket közölni s jólétesült sége eddig kétségben felül állott. Ezért most a legnagyobb mértékben nyugtalanító, amikor a francia félhivatalos német offenzívát jelent be. Ez az offenzíva pedig nemcsak politikai és gazdasági, a mely a Temps szerint már meg is kezdődött, hanem a nagy francia lap utal katonai offenzíva előkészületeire is. A Temps-nak megállapításai hihetetlenül csengenek s azt kell kérdeznünk, hogy mi rejlik ezen súlyos szavak mögött.

A Temps cikkének címe is már sokat mond. A cím „Csapásra kész” s a lap ezt a különös címet azzal okolja meg, hogy a jelenlegi

helyzethez illik az a mondas, melyet Clemenceau az agadri konferenciára utalással mondott: Franciaországnak revánusra készen kell állni.

A cikk aztán a következő tények felsorolásával kezdődik: Február 14-én a Wolff-ügynökség közölte, hogy a német nagyiparosok nem fogják megújítani a franciákkal kötött szerződésüket. — Február 17-én bejelentette Stresemann, hogy a francia frank tovább fog zuhanni. Február 17-én az angol font túlháladta a százas kurzust. A Temps megjegyzi, hogy a harag bármely kifejezése, bármilyen jogos volna is, csak gyöngytené ezeknek a tényeknek a hatását. A lap nem akarja vizsgálni, hogy kik voltak azok a németek, kik a frank zuhanását előre látták és ezért hasznot húzhattak be

de gazdag nincs egy sem. Legnagyobb részét földművelők, pásztorok, méhészek és kertészek. Méz és körte — a két angorai nevezetesség, ebből élnek a benszülöttek. Sok a kecskébőr- és juhbőrke reszkedő. (Macskakereskedő — kérdeztem — nincs!) A földművelők egész modern benzines gépekkel dolgoznak.

— Hat hét óta telefonunk is van! — tette hozzá bliszken.

— Már tizenhárom magánelőfizetője van a telefonnak.

Most készül a villanyvilágítási berendezés, addig sajnos gyertyákkal és petróleumlámpákkal világítjuk a várost. A nyolc év előtti nagy tűz ugyyszólván mindent elpusztított; ami van, az a romokból épült vagy csupa rom még ma is. A lakásínséggel van a legtöbb bajunk, de lassan megkezdjük az építkezéseket. Mukhtar bey, török mérnök vezetésével már dolgozik egy városrendezési bizottság s a tervek nemsokára elkészülnek, a melynek alapján Angorát fővárossá emeljük — külsőségében is. Az állam erre az évre 500.000 török fontot szavazott meg a városnak a legsürgősebb és legszükségesebb beruházásokra.

Szeretnénk az uccákat kiköveztetni,

hogy a sárcipő-kereskedők ne csinaljanak olyan jó üzleteket.

— Körülbelül ezer új kereskedés nyílt meg az utolsó időben Angorában s eddig csupa másod- és harmadrangú „vidéki” orvosunk és ügyvédünk volt. Most természetesen kezdenek már ideszokni a legkiválóbb intellektuálisok is, hiszen itt van a centrum.

— Tíz év alatt, vagy husz év alatt Angorából olyan várost csinálunk, hogy ha ismét eljön — nem fog ráismerni. Olyan szép lesz és olyan hatalmas, mint Konstantinápoly, amely a világ leggyönyörűbb városa...

Itt elakadt a szava s tekintett az ablakon keresztül a sivár és végtelen anatóliai mezők felé fordította. Azon túl van nagy mennyiségben a tenger s a tenger tulsó partján a káprázatos, mesebeli város, márványpalotáival, mecsotjeivel, karcsu tornyaival, az Arany-szarvval, a Galata toronnyal s átellenben a tengerből kiemelkedő tündéres Herceg-szigetekkel. Elgondolkozva elmenyngve bolongatott a fejével. Fájt a szíve Konstantinápolyért.

István Sándor.

lőle. Elég szerinte konstatálni, hogy a német külügyminiszter arra számít, hogy a frank zuhanása Franciaországot engedelményekre fogja bírni.

A szeparatista kaland vége — írja a Temps — és az a gondolat, hogy Franciaország nem képes a pénzügyeit rendbehozni és külpolitikáját jobb irányba terelni, a német kormányt nyilvánvalóan politikai offenzívára bátorították, melynek célja a zülogok visszavétele. A német kormány továbbá új katonai offenzívát készít elő s meg akarja szüntetni a biztonsági garanciákat. Jellemző, hogy Macdonald tanácsai süket fülekre találtak Münchenben. — Mindezek alapján a Temps arra a következtetésre jut, hogy a francia kormánynak jelenleg az összes nemzet alapon álló pártokkal meg kell állapítania egy jóvátétel és biztonsági politikát, „mely biztosítaná Franciaország létszükségeit és olyan nemzetközi megoldásokat készítene elő, melyek nem hívnák ki Angha ellenszenvét”. A lap reméli, hogy az új külpolitika meghatározásától és elfogadásától kezdve a francia pártok diplomáciai és pénzügyi politikai téren fegyverszünetet kötnek, amely a nemzetközi helyzet szabályozása végéig tartana. Ebben az értelemben tehát Franciaországnak Clemenceau említett szavai értelmében „Csapásra kész” kell állania.

A Temps cikkéből a Németországra vonatkozó különös jelentőségű kijelentéseken kívül az tűnik ki, hogy Franciaország új külpolitikára készül s ezen politika számára biztosítani szeretné az angol kormány támogatását.

A sikkasztó adótárnok.

(Molnár Zoltánt feltételesen szabadlábra helyezték.)

(Saját tudósítónktól.) Az aradi törvényszék büntető tanácsa ma délelőtt foglalkozott Molnár Zoltán sikkasztó kisjenő adótárnok feltételes szabadlábrahelyezési ügyével. Annak idején megirtuk, hogy az aradi büntetőtörvényszék az államkincstár ellen több száz ezer lejes sikkasztásért Molnár Zoltánt négy évi börtönbüntetésre ítélte. Felelőssége a temesvári ítéletábla Molnár Zoltán büntetését két évi börtönrre szállította le. Az adótárnok a mai tárgyaláson azzal az indokolással kérte feltételes szabadlábrahelyezését, hogy az ítélet a semmitősségekhez intezett felelőssége miatt még nem emelkedett jogerőre és vizsgálati fogsághoz már kitöltötte az ítéletábla által megállapított börtönbüntetés háromnegyed részét. Dr. Fikler Károly főügyész a vádlottóság képviselőjében hozzájárult Molnár Zoltán feltételes szabadlábrahelyezéséhez, amit a bíróság ezután el is rendelt. Molnár ma délután elhagyta az ügyész fogházát.

Az önkéntes tűzoltókból városi tűzoltók.

(Veszélyben az önkéntes tűzoltótelek. — A temesvári városi tanács kezdeményezése.)

(Saját tudósítónktól.) Még emlékeztet a Kormánynak az a terve, hogy az ország önkéntes tűzoltóságait államosítja. Most Temesvár város tanácsa olyan lépésre határozta magát, amely, ha követésre talál ugyancsak súlyos helyzetbe hozza a városok tűzbiztonságát.

Temesvár ugyanis az önkéntes tűzoltóság főparancsnokát, Varga Lőrincet három ezer lejnyi fizetéssel kinevezte városi tűzoltófőparancsnokká s az egyes kerületek állandó tüzőrségeit is városi szolgálatba vette. Így tehát az a furcsa helyzet állott elő, hogy a városnak van egy tűzoltófőparancsnoka és 32 tűzoltója, de nincsen felszerelése, mert hiszen ez az önkéntes tűzoltó egyesület tulajdonát képezi, mely fölött csak az egyesület s nem a város rendelkezik.

Előállhat az az eset, hogy az önkéntes tűzoltóság megtagadja a városi főparancsnoknak az engedelmességet, aki különben sem rendelkezhetik mint városi alkalmazott egy egyesület vagyonával és tulajdonával, viszont a 32 városi tűzoltó felszerelés nélkül, de még a felszereléssel együtt sem elegendő arra, hogy Temesvárott egy tűzvész alkalmával kellő működést fejtsen.

Ilyen körülmények között érthető az az általános megdöbbenés, amelyet a város intézkedése a temesvári polgárság körében s különösen a tűzoltóegyesület körében kiváltott s máris azt eredményezett, hogy a nagyvállalatok és magánsok nagy része megtagadta a város kérelmét anyagi támogatás iránt, amelyet két új szükséges fecskendő beszerzésére óhajtott felhasználni.

Az önkéntes tűzoltók sem hajlandók a városnak ingyen dolgozni, a polgárság sem adakozik egy városi intézménynek, s így bekövetkezik majd az az eshetőség — mert a város pénzügyi helyzete nem teszi lehetővé egy megfelelő városi tűzoltóság szervezését és fentartását, — hogy Temesvár, tűzoltóság nélkül marad. Arról, hogy ez mennyi veszélyt rejt magában éppen Temesvárott, ebben a nagy gyárvárosban, fölösleges bővebben megemlékezni s így feltétlenül módot kell találni arra, hogy az önkéntes tűzoltóság működése továbbra is biztosított legyen. Az ellen természetesen, hogy a város fizetett tűzoltókat tart, akik az önkéntes tűzoltóság mellett dolgoznak senkinek sincs ellenvétele.

Tőzsdéz a sikkasztó.

(Vörös István dr. eltűnt sikkasztó cégvezetője újra megjelent a tőzsdén.)

Budapestről táviratozzák: Sárkány Géza tőzsdeügynök, aki dr. Vörös Istvánt másfél milliárdal megkárosította, ma megjelent a tőzsdén és ott több üzletet kötött. Sárkány megjelenése a tőzsdén óriási feltűnést keltett. Sárkány, aki annak idején eltűnt Budapestről, tegnap önként jelentkezett a rendőrségen és előadta, hogy Vörös tudott manipulációiról és a hiány keletkezése után kárpótlásul ötszobás lakását és 60 millió készpénzt adott át Vörösnek, amivel a hiányt fedezte. Sárkányt vallomása után igazolása után elbocsátották a rendőrségről és most ismét jár a tőzsdére.

Az illetőség kérdése.

(A honosítási törvény rendelkezései.)

Ma az illetőség a polgári jog és az állampolgárság alapja. A román állampolgárság megszerzéséről és elvesztéséről szóló törvény 56. szakasza alapján Erdély, Bánát, Körösvégye, Szatmár és Máramaros lakosai minden formalitás nélkül román állampolgárokká váltak, ha más állam kötelekébe nem optáltak, ha itt születtek, vagy ha illetőségüket 1916. december elseje előtt megszerezték. Ugyanennek a törvénynek 64. szakasza kimondja azt is, hogy egy olyan jegyzéket kell készíteni, amely minden állampolgárnak a viszonyát pontosan feltünteti. Hogy az eddig is, amíg ez a jegyzék elkészül, meg lehessen tudni valakinek az illetőségét, tájékoztatásul szolgálja nek a következők:

Azoknak az ügye, akik itt születtek (ísrühmentek, vagy örök befogadottak) a törvény szerint tiszta és világos. Az illetőséget mindenkinek még 1918. december elseje előtt meg kellett szereznie és hogy valaki tényleg megszerzte e, arra nézve irányadó az 1886. évi 22. törvény cikk. Ez a törvény itt még érvényben van és ez kimondja, hogy minden polgárnak egy község kötelekébe kell tartoznia. Ha valaki tehát abból a községből, amelynek kötelekébe tartozott, más községbe költözik át és ebben a községben négy évig folytonosan lakik, a községi terhekhez hozzájárul, ellene a község a törvényben meghatározott kifogásokat nem érvényesítette (büntetett vagy nyereség vágyból elkövetett vétség miatti elítélés vagy vád, a község terhelése nélkül magát fenn nem tarthatja, előző tartózkodási helyétől erkölcsi bizonyítványt be nem szerezhet) — az új tartózkodási hely kötelekébe tartozik, még abban az esetben is, ha letelepülési szánuékát be nem jelentette. (9-10. §.)

Ugyanennek a törvénynek az értelmében a község az illetőségről tartozik igazolványt kiállítani. Te lát tulajdonképpen mindazoknak, akik igazolni tudják, hogy 1914. december elseje óta állandóan községükben laknak és a közterhekhez hozzájárulnak és idegen állami számára nem optáltak — illetőségük van és így teljes jogú román állampolgárok. Az a kérdés, hogy az illetőségi bizonyítványt kiállították e vagy nem, teljesen irrelevans, miután az illetőséget nem a bizonyítvány adja meg, hanem a

bizonyítvány az illetőségnek csak tanusítványa. Kivétel csak ott van, ahol az érdekelt már két évi tartózkodás után felvételt kér. Komplikációk csak ott állanak elő, ahol az illető sehol sem lakott négy évnél hosszabb ideig, tehát illetőségét még nem szerezhetett. Ezeknél előfordulhat, hogy bármilyen hosszú ideig laknak, illetve tartózkodnak Erdélyben, mégis kimondhatják, hogy illetőségük, illetve polgárjoguk nincs.

Dr. V. I.

Az elkésett diszpenzáció. A bíróság rehabilitálta a ribicei jegyzőt.

(Saját tudósítónktól.) Érdekes ügyben hozott ma ítéletet az aradi törvényszék büntető tanácsa. A bíróság Dán József, volt ribicei jegyző ügyét tárgyalta, aki sikkasztással volt vádolva. Az ügyben még egy fiatal házaspár is szerepel, akiket a jegyző jogtalanul esketett össze, a fiatalok nagy könyörgésére, amiért szintén felélnie kellett a törvényszék előtt.

1921 október havában egy fiatal pár állított be a jegyzőhöz az alábbi kérelemmel, hogy haladéktalanul eskesse őket össze. Azonban mivel a kisleány még nem volt tizenhat éves, a jegyző nem teljesítette a fiatalok kérését. A leányt orvoshoz küldte egy igazolványért, amelyben az orvos igazolja, hogy a leány elég fejlett ahhoz, hogy férjhez mehessen. Azután a kérvényt és a bizonyítványt elküldte Clujra, hogy megkaphassák a diszpenzációt. A diszpenzáció egyre késett, a fiatal pár pedig nap-nap után a jegyző nyakára járt, hogy eskesse már végre meg őket. Végre megérkezett a kérvény, amely a párnak kellemetlen meglepetést szolgált. A cluji polgármesteri hivatal visszaküldte a kérvényt, mert nem volt kellően felülbélyegezve. Dán biztatta őket, hogy rövid idő alatt el lesz intézve az ügy, csak várjanak türelemmel. Felülbélyegezte a kérvényt és újra visszaküldte Clujra. A fiatalok pedig rendületlenül jártak mindennap a jegyzőhöz, hogy a diszpenzáció sorsa iránt érdeklődjenek. Néhány hét múlva megérkezett a várt levél

seget még nem szerezhetett. Ezeknél előfordulhat, hogy bármilyen hosszú ideig laknak, illetve tartózkodnak Erdélyben, mégis kimondhatják, hogy illetőségük, illetve polgárjoguk nincs.

Dr. V. I.

Kolozsvárról, de a pár még mindig nem esküdhetett meg, mert most a jegyző utazott el hivatalos ügyben. Egy héttel később visszaérkezett a jegyző. A lakásán már várta a pár azzal az örömhírral, hogy megérkezett a diszpenzáció és most már ideje lenne, hogy megeskesse őket. A jegyző nem is nézte meg a levelet, megeskette a türelmetlen párt, abban a biztos hitben, hogy semmi nem akadályozza meg az esküvőt. Amikor másnap felbontotta a levelet, látta, hogy az esketést nem lett volna szabad elvégezni, mert valamilyen hiba miatt megint visszaküldték a kérvényt. De miután már megtörtént a baj, hallgatott róla. Ugy látszik valamelyik ellensége tudomást szerzett az ügyről és feljelentette Dán Józsefet. A feljelentés még arról is szólt, hogy a jegyző súlyos visszaéléseket követett el, sőt sikkasztott is. A jegyzőt azonnal letartóztatták és megindították ellene a vizsgálatot. Az aradi törvényszék ma hozta ebben az ügyben az ítéletet. Miután beigazolódott, hogy semmiféle visszaélést nem követett el, a sikkasztás vádját alól felmentette. Ellenben a fiatal pár jogtalan megesketeése miatt kétezer lej pénzbüntetésre ítélté. A pénzbüntetést pedig elengedte a bíróság, mivel a vizsgálati fogsággal kellőképp megbűnhődött.

A fiatal pár, amely azóta régen elköltözött Ribicáról, talán boldogan él és nem is sejtí, hogy mennyi kelemetlenséget szerzett a jegyzőnek egybekelésével. (m. r.)

A zsidó psziché.

Írta: Ramsay Macdonald.

Nagybritannia jelenlegi miniszterelnöke a múlt évben meglátogatta az épülő Palesztinát és gyönyörű cikkében számolt be utjáról. Alábbi írása nemrég került nyilvánosságra.

Jeruzsálemben beszélgettem az „új hazatérők” vezetőivel és a mi kormányzatunk vezetőivel. — A szent ország szent városában nem csak romokat és pusztuló emlékeket találtam, de eszméket, mozgalmakat és konfliktusokat, amelyek már a jövőt hirdetik, vitatkoztam róluik férfiakkal, akikről talán beszélni fognak még a későbbi időkben ama nagyszerű munka révén, amelyet már most kezükben tartanak.

Jeruzsálem hideg és nyers hely és éppen ezért felfrissítő hely. Ha a sikkasztó el is nőiesedett a nép, Jeruzsálem mindig megmaradt „Juda oroszánjainak tanyája”. Ez a jelenség azt a tényt szimbolizálja, hogy a zsidó nemzet a hegyi népek karakterének megfelelően fejlődött. A zsidók költözésében és gondolkodá-

si alakult szellem később pótolni tudja a környezet gyöngeségét. Amikor a zsidó költő Jeruzsálem szépségéről és erejéről dalol, ellenes királyokat lát köröskörül összegyűlve, de azok „látván a várost, elcsodálkoztak, zavartak lettek és menekültek”, mert „isten az ő palotájában maga a menekvés”. Izrael harcosai egyforma figyességgel kezelték a szellem és erő fegyvereit és ezek nélkül nem is alakítható volna ki a zsidó történelmet. Maga a zsidó vallás is oly erő volt, amely Jeruzsálem hegyeihez hasonlított, biztonságot adott nekik, amikor a hegyek elámulták őket s az ellenség a kapuk előtt állott.

Az Olajfák hegyéről meg kell pillantanunk a Templom helyét is, amelynek szétrombolt falai és udvarai a Kidron tulsó partján büszkén hirdetik a nagy múltat. Senki sem értheti meg a zsidó történelmet Judea hegyei nélkül, de nem érti meg anélkül sem, hogy a Templomot látta volna a Mórián.

Eppigy áll a helyzet az új zsidóság megítélésénél, amely sohasem lehet helyes, ha a zsidóság szellemi tradícióit figyelmen kívül hagyjuk. Nem elég azt mondani: a zsidóságot üldözik, ezért szükség van nemzeti otthonra. Ha a zionizmust meg akarjuk érteni, meg kell értenünk azokat a tömegeket is, akik a templom falánál sírnak és imádkoznak. A zsidó nemzet otthonát keres Palesztinában nemcsak azért, mert sok helyen megtagadják tőle ezt az otthont, de azért is, mert Palesztina mindig a szíve mélyéből hívta őt — és neki mennie kell. És a zsidók minden államból vándorolnak is ki Palesztinába.

A munka ünnepe.

(Schubert Péter ünneplése.)

(Saját tudósítónktól.) Megható, lélekemelő ünneplésben részesült Temesvárnak egy régi polgára, s az ünneplés, melyben a polgárság minden rétege s a hatóságok is résztvettek, az ünneplés, becsületos munkának szólt. Az ünneplés: Schubert Péter, a temesvári vendéglősök és kávésoik ipartestületének elnöke, aki 25 éven keresztül állt az egyesület élén. Az ünneplés azonban nem is annyira az elnöknek, hanem a kiváló polgárnak, a nagyszerű embernek szólt, aki mindenkor az első sorában küzdött Temesvár fölvirágzásáért s mindennemű közérdekű s jótékony célú akcióban tevékeny részt vett. A vendéglősök ipartestületének összejövetelén Schubert Pétert örökös díszelnöknek választották és egy finom művi ezüst dohányzókeszlettel lápták meg.

A Korona szállodában rendezett banketten megjelentek, dr. Coste Gyula prefektus, Georgevici Lucian dr. főpolgármester, Szana Zsigmond angol vicekonzul, Csongor György vezérigazgató, Szidon Oszkár és Groszmann Ferdinánd gyárigazgatók, dr. Lintea

sában a hegyek kikapadhatatlan forrásai az inspirációnak. Ha az ember megáll az Olajfák hegyén és látja a magaslatok rengetegét, amelyek a várost körülveszik és magát Jeruzsálemet impozáns fensíkján, akkor meg lehet érteni ennek a népnek történelmét, amelynek politikai és vallási metropolisa volt ez a város. Itt fogalmat alkot hat magának az ember a zsidóról, mint dolgozó emberről, harcosról és nem mint pénzváltóról és kereskedőről, a vad és zabolátlan hegyi lakóról, amely körülbástyázott városokban él; a hazafiról és nem a kozmopolitáról, a férfiról, aki az utolsó hegyesucsért is hálalmegvetéssel küzd és csak kiemény harc árán adja meg magát.

Ha azonban láttuk a hegyeket és megértettük, mit jelentettek e nép számára, arra is kell gondolkodnunk még, hogy ez a természetadta erő csak részben magyarázza meg Juda törzsének és Izrael fővárosának történelmét. Az emberi szellemre ható viszonyok erőket termelnek, amelyeknek hatása azonban a körülmények szerint nagyon különböző. Így a természetes környezet által egészségesen

dr. Skutecki, dr. Blam és Mateu ügyvédek. Darnay Jónás táblabíró, Györbiri Jenő dr. árvaszéki elnök, Káldy Miklós ipartestületi titkár és még igen számosan.

Coste prefektusnak a királyra mondott felköszöntője után Somogyi Károly szálloda tulajdonos, elnök méltatta Schubert Péter el-évülhetetlen érdemeit, majd Georzevici főpolgármester emelkedett szólásra, aki a kiváló polgárra ürítette poharát. Wallinger István az

aradi szaktársak üdvözleteit tolmácsolta, majd Gerson titkár, Cozma Aurél dr. volt miniszter, Totisz Rezső vezérigazgató, Wiedrichin Stán volt főpolgármester és mások üdvöző leveleit és táviratait olvasta fel. Végül Schubert Péter köszönte meg az ünneplést.

Schubert Pétert Aradon ismerik és szeretik. A nyolcvanas években Aradon volt vendégője s Giller Lipót aradi építész leányát, Giller Karolint vette feleségül.

Nyilatkozik a megvádolt képviselő.

(Dénes István dr. az ellene emelt vádakról.)

(Saját tudósítónktól.) A Közlöny február 22-iki számában cikk jelent meg, amely egy aradi törvényszéki tárgyalás kapcsán részletesen foglalkozott Rácz István volt városi napidíjas és dr. Dénes István volt aradi ügyvéd és most magyar nemzetgyűlési képviselő esetével. Feljelentés folytán ugyan az aradi ügyészség vádat emelt Rácz István napidíjas ellen, mert ez még 1920-ban anyagi előnyökért régebbi dátumokra kijavította a bejelentő lapokat és ilyen módon olyan emberek aradi illetőségét igazolta, akik csak rövid ideje tartózkodtak Aradon. A vád szerint dr. Dénes István, aki abban az időben aradi ügyvéd volt, adott ilyen fajta megbízást Rácznak és mindenkor anyagi ellenszolgáltatás fejében. A február 22-iki tárgyaláson csak Ráczot lehetett felelősségre vonni, mert Dénes dr. időközben Pestre távozott, de a törvényszék nem látta beigazoltnak a közokirathamisítás vádját és a napidíjást felmentette. A Közlöny budapesti tudósítója felkereste Dénes Istvánt és hivatkozva előtte a Közlöny cikkére, nyilatkozatot kért a képviselőtől, amely más oldalról is megvilágíthatja ezt a homályos ügyet. Dénes István dr. nyilatkozatában a következőket mondja:

— Soha nem kívántam Rácztól közokirathamisítást, tehát nem vol-

tam felbujtó sem és ha az aradi törvényszék felmentette Ráczot a közokirathamisítás vádjáról, úgy nem forog fenn a közokirathamisítás bünténye sem és az a vád, mintha felbujtó lennék, önmagától omlik össze.

Dénes elmondta még, hogy ezt a vádat politikai ellenfelei ütőkártyaként játsszák ki ellene és valósággal hajszát indítottak ellene. Tanújak hozza fel dr. Gábor Béla budapesti ügyvédet, aki 1920-ban együtt dolgozott Aradon Dénessel és aki okmányokkal igazolja, hogy legális és korrekt uton járt el minden ügyben és teljesen kizárt dolgot az, mintha ebből az ügyből kifolyólag, tehát mintegy a büntetésből való félelmében kényszerült volna eltávozni Aradról. Dénes személyi okokból és politikai ambícióból lett magyar állampolgárra. Dénes dr. a Rácz ügyet is csak politikai manővernek tudja be és nem első eset, hogy a négy év előtti aradi szereplését ellene szesz-

— Most örülök, — fejezte be nyilatkozatát — hogy az aradi törvényszék végre tisztázta ezt az ügyet és összes politikai ellenfeleim láthatják, hogy ebben az oly régóta húzódbó büntényben semmiféle törvénytelen dolgot nem követtem el.

minden cselekvésüknek, ő dirigálja a társulat többi három férfi-tagját. Munkájukban van bőven humor is. Sokat kacagott a közönség a papírból készült csontváza táncán. Az estély legszenzációsabb pontjai azok, amelyekben a közönség szemeláttára személyeket tüntetnek el. A két és félórás műsor számait a katonazenekar kísérte stilszerűen. A nagy illuzionistáknak még érdemük, hogy nem beszélnek, nem húzzák azzal az időt, nem igyókeznak beszéddel eltérteni a közönség figyelmét és előadásuk minden pillanatában cselekszenek valamit. Uferini Armo árnypéjátékai a művészi ügyességgel határosak. (b. l.)

A timisoarai színház műsora. Pénteken: Szép Heléna. Szombaton, vasárnap d. u. 6 órakor és este 9 órakor: Vörös malom. Vasárnap délután 3 órakor: Pompadour. Hétfőtől kezdve naponta: Vörös malom.

Az aradi színház műsora. Pénteken: A Fehér Kereszt Gyermekvédő Egyesület előadása. Szombaton délután: Gül-Baba. Ifjusági előadás. Este: Fehér Kereszt Gyermekvédő Egyesület előadása. Vasárnap délután: Hattyulovag. Este: Pompadour. (Bérletszünet.)

Gavanescul tábornok földkörüli útja. Gavanescul tábornok, a timisoarai helyőrség parancsnoka földkörüli utazásáról írt könyvének második kötete a napokban hagyja el a sajtót. Gavanescul tábornok a tró-örökssel utazta körül a világot és élményeiről írott könyvének első kötete Egyiptomról, a második, a mely a napokban jelenik meg, Indiáról és Japánról szól.

Az aradi színház hírei. Vanja bácsi, Csehov drámájának hétfői bemutatóját általános érdeklődés előzi meg. A nagyatásu drámát kéthetes gondos előkészítés után, kifogástalan előadásban hozza ki a prózai együttes. Brillians szerepet játszanak a drámában a címszereplő Se-reghy Andor, azután Darvas Ernő, aki rendezi is a darabot, továbbá Harmath Jolán, Mészáros Mária, Follinuszné, Gömöri Emma, Kallós és Ács. — Vasárnap délután először játszik mérsékelt helyárok mellett a legutóbb nagy sikerrel bemutatott Hattyulovag operettet. — Operaelőadások vendégekké. A színház igazgatósága három estére megnyerte vendégszereplésre az Aradon is általánosan kedvelt Aca de Barbu kiváló énekesnőt, a cluji (kolozsvári) opera kitűnő tagját. A vendégművész a jövő hét keddién a Toscában, csütörtökön a Bajazzokban és Parasztbecsületben, szombaton a Carmenben lép fel. A három operastének másik vendége Kertész Vilmos, az aradi színtársulat volt közkedvelt tenoristája. A három opera estére már elfogad előjegyzéseket a színházi pénztár, szombaton pedig megkezdődik a jegyek árusítását is. — Ifjusági előadásban, a szokottnál is mérsékelt helyárok mellett játszik szombaton délután fél 4 órással kezdettel a népszerű Gül-Baba operettet.

Aradi mozihírek.

A társadalom számkivetettjeinek élete örök problémája az emberiségnek. A Kurtizán lelkek a címe annak a renkívül érdekes szűzszerű filmnek, amelynek főszerepét Hanny Weisse, az ismert filmművész játsza és amely egy örömtányán bonyolódik le. Az Apolló február 29-én és március 1-én vetíti az idegizgató filmet s mivel annak egyes részletei renkívül realiztikusak, az előadásokon csak felnőttek jelenhetnek meg.

A szárkeruhás leány a címe annak a kalandor idillnek, amelynek főszerepét a legkiválóbb magyar színművészek játszák. A darab két férfi vezetőszerpét Lukács Pál játsza. A női főszerepét a szépségéről híres Hollay Kamilla, a detektívét Kürthy József, egy komikus lakáj szerepét pedig Vendrei Ferenc alakítja. A kalandorfilm az Uránia mozgószínház tüzte műsorára és azt március 1-ével kezdődőleg három napon keresztül vetíti.

Gilbertó, a vaskirály két nappal meghosszabbította aradi vendégszereplését. Február 29-én és március 1-én lép fel az Apolló színpadán és műsorának új számaként láncprodukciót mutat be, amely minden eddigi mutatóványát messze felülmúlja.

Ma 1/2 9 órakor
Uferini és társulata
a Kulturpalotában. 1142
Jegyek Biochnál. Katonazene.

Ujabb vádirat a bombamerénylők ellen

(Valószínűleg összevonják Márffyék ügyeinek tárgyalását.)

Budapestről táviratozzák: Az ügyészség Márffyék ellen a Koháry-uccai fogház és a francia körvetség elleni bombamerényletek ügyében is vádiratot nyújtott be és ezekben Márffyét mint felbujtót, Horváth-Halasz Józsefet mint tettest, Chriasztyt és Vargát mint bűnszereplőket, aposztrofálva több ember sérelmére elkövetett gyilkosság bűntettének kísérlete címén. Ezenkívül Márffyét, Chriasztyt és Vargát előkészületi cselekménnyel párosult gyilkosság elkövetésére irányuló szövetség bűntette, végül Márffyét mint tettest és Chriasztyt mint bűnszereplőt vonják felelősségre. A vádirat indoklásában terjedelmesen előadja, miként vetődött fel a terv az egyes merényletekre, hogyan akarták a rendőrök kapitányságot felrobbantani, hogyan akarták bombát helyezni a szociáldemokraták Ferenc-téri párt helyiségébe és végül hogyan akarták megakadályozni a magyar kölcsönt azáltal, hogy a francia vagy valamely antant körvetség épületét felrobbantásák. A bűntény tárgyalását Fayl Ivor bíró vezette ki. Valószínűleg tartják, hogy Márffyék összes ügyeit összevonják, de erre még nincsen határozat. A vádat Dolowschiák ügyész képviseli, Márffy védelmét dr. Kiszely ügyvéd látja el.

Szenzációs estélyek.

(Az aradi Gyermekvédő Egyesület pénteki és szombati műkedvelő estélyei.)

Káprázatosan szép műsort állított össze az aradi Fehér Kereszt Gyermekvédő Egyesület a pénteken és szombaton tartandó színházi estélyeire. Az estélyek változatosságukkal és a kifűnő szereplők nagy táborának szenzációs közreműködésével felejthetetlenül sikereseknek ígérkeznek. Tánc, zene, próza és ének váltakoznak a tízennégy számból álló műsor keretében. Arad legjobb műkedvelői vonulnak fel, hogy a jótékonyaság oltárára helyezett belépődíjakért élvezetes és szép színházi estét adjanak Arad közönségének. Fino man hangulatos prólog vezet be a műsort a színházi zenekar nyitánya után. Táncokban gazdag a műsor. A román nemzeti tánc után bemutatásra kerülnek: faun és nimfatañc, balettkeringő, egy hindu balett-pantomim, két klasszikus tánc. Amor tánc, babatáñc, jáva, tango-fantázia és fox bluese. Egy szomorú monológ, a kis cukrászok jelenete, egy gyönyörű szép görög élőkép, a „Sasfűk iantáziája”, gyermekek bájos jelenete, egy szellemes és kedves vigjáték és a hatalmas Karnevál-jelenet, amely egy barban játszódik le egészítik ki az érdekes műsort. A szép este betetőzése lesz a karneváljelenet, amely világvárosi levegőjével, hangulatosságával nizzai karnevál illúzióját fogja kelteni. A barban kitűnő műkedvelő muzsikások jazz-bandja fogja a zenét szolgáltatni a bemutatásra kerülő táncokban. Bizonyos, hogy Aradon műkedvelők még nem re-

dezek ilyen nagyméretű estélyt, amilyenek a Gyermekvédő Egyesület estélyei voltak.

HIREK

Az építkezési akció.

(Az aradi háztulajdonosok Szövetségének érdekes kezdeményezése.)

(Saját tudósítónktól.) Az Aradi Háztulajdonosok Szövetségének vezetősége tegnap este értekezletet tartott, amelyen tárgyalás alá került Popa Constantin aradi városi tanácsnok lakásépítési tervezete. A tervezet szerint, amint a Közlöny már megírta, egy konzorcium alakulna, amely magában foglalná elsősorban az olyan aradi vállalatokat, amelyek építkezési anyagok gyártására foglalkoznak, azután bankokat és tőkepénzeseket. A tagok tehetségükhez mérten pénzzel és építkezési anyagokkal járulnának az építkezések megkezdéséhez. A szövetség vezetősége a legnagyobb érdeklődéssel fogadta a tervezetet és annak minden részletét fontolórra vette. Ugy határozott a vezetőség, hogy egy bizottságot alakít, amely érintkezésbe lép a hatóságokkal és az érdeelt felekkel, akikről a legmesszebbmenő támogatást kér a konzorcium megalkotásához. Az a terv, hogy a bizottság a legsürgősebben akcióba lép, hogy lehetőleg még az idén megkezdhessék a legszükségesebb építkezéseket.

Egyben elhatározták, hogy memorandumot küldenek a városnak a preiekturának és a minisztériumnak, amelyben kifejtik, hogy készek megindítani a házépítési akciót, de ebben az állam, illetőleg a város anyagi támogatására lenne szükség. A támogatás abban állna, hogy az építkezni akaró háztulajdonos hosszabb lejáratú kölcsönt kapna az államtól vagy a várostól kis kamattal. Ha ez keresztülvihető volna, a Lakók szövetségével egyetértően tavaszra meg lehetne indítani az építkezést.

Le kell szögeznünk azt a tényt, hogy az építkezés a háztulajdonosokra nézve is nagyon kedvező lenne, mert ezáltal maguktól megszünnének a lakásrekvirálások.

— Miklós herceg külföldi útja. Rómából táviratozzák: Miklós román királyi herceg Nápolyba érkezett, hogy ott Mária királynéval találkozzon.

— Goga Octavian előadása Timisoarán. Goga Octavian a jövő hét folyamán Timisoarára érkezik, ahol tudományos előadást fog tartani.

— Igazságügyi áthelyezések. Az igazságügyminiszter Seciureanu Romulus királyi főügyész, az aradi ügyészség vezetőjét szolgálati érdekből Erzsébetvárosra helyezte át bírói minőségben. Az aradi ügyészség vezetőjéül az igazságügyminiszter Niculescu Miklós dévai törvényszéki bírót nevezte ki. — Papp Kornél clujai táblai tanácsjegyzőt az igazságügyminiszter a pecicai (pécskai) járásbíróvához helyezte át bírói minőségben.

— Terjed a kanyarójárvány Kónopon. Az aradmegyei orvosi hivatalhoz érkezett jelentések alapján a megye főorvosa ma elrendelte a konopi második iskola bezárását is, hogy a kanyarójárvány terjedését megakadályozzák.

— Előléptetett aradi bírák. Marzescu igazságügyminiszter Zih József és dr. Szél Lajos aradi bírákat a VII. fizetési osztály 1. fokozatából a VI. fizetési osztály 3. fokozatába táblabírókká léptette elő.

— Elhunyt hírlapíró. Sedleci Kosztka Mihály hírlapíró, a régi aradi újságíró gárda egyik volt kiváló tagja, hosszu szenvedés után 51 éves korában Aradon meghalt. Az elhunyt jóillu hírlapíró legutóbb a Nagykároly és Vidéke című lap szerkesztője volt. Hosszabb idő óta azonban betegsége miatt nem folytatott újságírómunkát. Kosztka Mihályt kiterjedt, előkelő rokonság gyászolja. Temetése holnap, pénteken délután öt órakor lesz az aradi felső temető halottasházában.

— A belga kormány lemondása. Párisból táviratozzák: A belga kormány tegnapi lemondása nem váratlanul érte a belga politikai köröket, mert nyomban a francia—belga gazdasági egyezmény aláírása után gazdasági körök élesen elítélték az egyezményt. Szemére vetették a kormánynak, hogy tisztán politikai okokból áldozta fel Belgium gazdasági léteit. Az új kabinetet valószínűleg Theunis volt miniszterelnök néhány jelenlegi munkatársával alakítja meg, miután a kamarai szavazás nem személye ellen irányult.

— Tizenhátezer lej pénzbírságra ítélt pékmester. A Közlöny megírta annak idején, hogy Georgevici Lucian dr. timisoarai főpolgármester dr. Nistor városi főjegyző társaságában személyesen ellenőrizte, hogy a pékek betartják-e a törvényes rendelkezéseket és megfigyelései alapján több pékmester ellen a spekulációs bíróságnál megtette a feljelentést. A tegnapi megtartott tárgyaláson Popescu járásbíró Krausz Richárdnál 6 hónapi fogházra átváltoztatható 10000 lej fő- és 2000 lej mellékbüntetésre, Falb Mihályt pedig 45 napi elzárásra átváltoztatható 7000 lej pénzbírságra ítélte. Spitz Benjamin a bíróság felmentette.

— Az utlevéltudás megszigorítása. Az új honossági törvénnyel kapcsolatban amint a Közlöny megírta, a rendőrprefektúra megszigorította az utlevélszerzést. Ez a megszigorítás ma még súlyosabbá vált azzal, hogy rendelet szerint azok nem kaphatnak utlevelet, akik 1918. november 18-ig nem szerezték meg illetőségüket, ha már előzőleg utlevelük is volt. Ebben az esetben a lejárt utlevelet nem hosszabbítja meg az utlevélszolgálat. Az illetékes hatóságok valószínűleg hamarosan be fogják látni ennek a rendeletnek a lehetetlenségét, amely valóságos konsternációt idéz elő a kereskedelmi körökben. Igen sok kereskedő van, aki illetőségét csak 1918. után szerzette meg és üzletének fenntartása céljából egzisztenciális érdeke, hogy külföldre utazhasson. Ez a rendelet az ilyen kereskedőknek vagy más polgároknak a külföldre való utazását megakadályozza. Értesülésünk szerint az aradi Kereskedők Köre lépéseket fog tenni a rendelet megváltoztatása érdekében, amelyet valószínűleg az illetékesek a honossági törvény fétremagyarázása alapján adtak ki.

— Jelmeztétel Déván. A dévai ipartestület és a dévai Munkások Testvérsége március 4-én az ottani városi színházban jelmeztételt rendez. A nagyszerűen ígérkező táncmulatságon Aradról is számszerűen vesznek részt.

A magyar nemzetiségi törvény

(Bethlen István a békebeli nemzetiségi politikáról.)

Budapestről táviratozzák: A nemzetgyűlés mai ülésén a kisebbségi javaslat tárgyalása közben Bethlen István miniszterelnök szólt fel és válaszolt az elhangzott beszédekre. Csodálkozni kell, hogy erről a kétszázötven törvényjavaslatról, amely csak láncszeme a javaslatok sorozatának, amelyekkel a nemzetiségek javára a kormány benyújt, hosszadalmas vita indult meg. A kormánynak eltökélt szándéka a legmesszebbmenő legbiztosítani a nemzetiségek jogait és a B. listás köztisztviselők közül azokat, akik a kisebbségi nyelvet beszélik nem hocsúlja el, hanem nemzetiségi vidékekre helyezze, hogy tudásukat a nemzetiségek érdekeinek szolgálatába állítsák. Nem akar foglalkozni a képviselők által felhozott sérelmekkel, de kijelenti, hogy a magyar kormánynak nem lehet irányadó, bármit is csinálnak az utódállamokban a magyarsággal, és hogy ezért ne teljesítse szigorúan a kisebbséggel szembeni kötelezettségét. Nem akarja a régi nemzetiségi politikát védelmezni, amelynek maga is részese volt, de vissza kell utasítania a vádat, hogy Magyarországot azért darabolták fel, mert nemzetiségi politikája rossz volt.

A szocialista szónokok hangzottak, hogy a régi nemzetiségi politika alatt a közigazgatás üldözte a nemzetiségeket, tudatlanságban tartották őket, nem adták meg nekik a kellő jogokat. Ami az első vádat illeti, lehetséges, hogy a közigazgatásból hiányzott a szociális érzés, de ezt a magyarok éppen úgy érezték, mint a nemzetiségek. Igaztalan az a beállítás is, hogy tudatlanságban tartották őket, hiszen az utódállamok nemzetiségeinek kulturája föltölte áll azoknak az országoké, amelyekhez csatoltattak.

Ezután Bethlen miniszterelnök felelt, hogy a szászoknak mindig illelt képviselőik a magyar parlamentben, akik a kormány-párthoz tartoztak és mindenkor közvetlen érintkeztek a kormány tagjaival, ha sérelmeik voltak, azokat orvosolták. Statisztika-

— Póstaigazgatóság lesz Timisoarán. Mint ismeretes, felsőbb rendűre a timisoarai póstaigazgatóságot póstaügyiügylőssé degradálták. Ez a rendelet súlyosan érintette Timisoara kereskedelmét. Bucurestiből érkezett jelentés szerint Timisoara ismét visszakapja a póstaigazgatóságot.

— Megalakult a magyar ellenzéki blok. Budapestről táviratozzák: Szilágyi Lajos a Ház engedélyével ismertette az ellenzéki front alakulását, amely a szocialistáktól a fajvédőkig egyesíti magában az ellenzéki pártokat és frakciókat. Kijelentette, hogy nem akarnak koncentrációs kabinettet, sem az októbrizmust nem akarják szolgálni, csupán a pénzügyi kérdésekre és a drágaság letörésére szövetkeztek elveik fenntartása mellett. Utána Gömbös Csáky hadügyminiszternek Györfy hadbíróval szembeni eljárását bírálja és ezt elhamarkodottnak tartja. Kéri a nemzetgyűlést, utasítsa a minisztert, hogy nyilatkozzék holnap ebben az ügyben. A nemzetgyűlés a javaslatot elvetette.

kai adatokkal bizonyítja a vádakodások alaptalanságát. 1899-ben 10.325 magyar nyelvű, 3329 nemzetiségi és 3201 vegyesnyelvű iskola volt. 383 iskolában csak németül, 525-ben csak tótul, 2167-ben csak románul, 93-ban csak ruténül, 135-ben csak szlovákul tanítottak. 9222 magyar anyanyelvű tanító más nyelven is tudott, 1261 tanító egy szót sem tudott magyarul, csak a nemzetiségi nyelvet beszélt. Kilenc német középiskola volt, azonkívül több román és szerb is. Ezután azt fejtegette, hogyan lehet olyasmüt állítani, hogy Magyarországot a nemzetiségi kérdésért darabolták fel, amikor szétdarabolták Ausztria is, amely a nemzetiségeket Magyarország rovására is kédeltette. A mai generáció abban a helyzetben van, hogy a bécsi levéltárak aktáiból a kérdést tisztán láthatja. Magyarországon mindig a magyar faj volt az uralkodó, de az osztrák centralista politika útkártyának használta föl Magyarországgal szemben a nemzetiségi kérdést. Ha a centralisták kezében fegyver nem lett volna, nem is mérgeződtek el annyira ez a kérdés. Történelmi tények igazolják, hogy Ausztria tudatosan csinálta a letelepedési politikát a nemzetiségekkel, hogy szembeállítsa azokat a magyarsággal.

A miniszterelnök ezután a Károlyi és Jászi-fele nemzetiségi politikát kritizálta élesen, majd a Bleyer-fele rendelet végrehajthatatlanságáról beszélt. A magyar nemzetiségi politikát az 1868. 47. törvény cikk kereteiben teljesen ki lehet fejleszteni. Lehetővé kell tenni a nemzetiségeknek, hogy anyanyelvükön részesüljenek oktatásban, ha akarják. Ez nem ellentétes a magyar hazafiasággal, mert ki tótul tanul, még jó magyar hazafi. A kormány, illetve a reszortminiszterek most dolgoznak a törvény végrehajtási utasításán, amely rövidesen elkészül, úgy, hogy a végrehajtás is biztosítva lesz. A kormány ezt a rendeletet komolyan veszi és komolyan végre is akarja hajtani. (Zajos eljenzés a jobboldalon.) Ezután a nemzetgyűlés elfogadta a kisebbségi javaslatot.

— Újabb árdragításokat terveznek Aradon. Arad város közönsége ellen újabb árdragítási merényletek egész sorozatára készülnek. Elsősorban az aradi kéményseprő mesterek kérték a város vezetőségét, hogy engedélyezze a kéményseprői díjak száz százalékos emelését. A mestereket az indította erre a lépésre, hogy az Aradon működő hat-nyolc kéményseprő seged béremelést kért. A város még nem tárgyalta a kéményseprőmesterek kérelmét. Az árdragításban a város is jó példával jár elől. Tervbe vette, hogy a vám, a közvetvám díjakat és a helypénzeket száz százalék emeli. Ennek az árdragításnak a természetes következménye az lesz, hogy a kofák és élelmiszerárusok ürügyet találnak arra, hogy azzal érveljenek, drágább lett a helypénz, emelkedett a közvetvám, kénytelenek az élelmiszerárakat is felemleni. Habár a vámok emelése és a helypénz száz százalékos emelése csak néhány bani többletet jelent, de az árdragításhoz minden módot megragadó élelmiszerárusoknak elég lesz a közönség újabb kluzsorizálásához.

Roman-rosz tárgyalások. Bucurestiből jelentik: A román-rosz tárgyalásokkal kapcsolatban ellentétes hírek kerültek forgalomba. Egyes bucurestii lapok emiatt élesen kikérik a kormány ellen és szemére vetik, hogy nem tartja fontosnak kellően tájékoztatni a közvéleményt a tárgyalások állásáról. Egyes lapok azon hírével ellentétben, hogy a tárgyalások március 15-én feltétlenül megkezdődnek, az Universul úgy értesült, hogy a tárgyalások időpontjára vonatkozólag még nem történt megállapodás és a kormány csak most várja a szovjet-kormány választását és ajánlatát a tárgyalások időpontját illetően.

Váltóhamisító szőlőbirtokos. Hollósi Károly gyoroki szőlőbirtokos ellen tizenegyrendbeli váltóhamisítás miatt feljelentést tettek. A feljelentések alapján az ügyészség vádat emelt Hollósi Károly ellen, akit a törvényszék vádtanácsa is vád alá helyezett. A szenzációsnak ígérkező ügyben a főtárgyalást március 15-ére tűzte ki az aradi büntetőtörvényszék.

Amerikaiak a külföldi művészek ellen. Newyorkból jelentik: Az idegenek állandó beözönlése nemcsak a munkásokat, hanem a művészeket is nyugtalanítja. William Brady egy nagy newyorki színház igazgatója a napokban beszédet tartott, amelyben kijelentette, hogy a Metropolitan Operaház idegen intézmény lett, amelynek a direktóriája elzár minden utat az érvényesüléshez a fiatal amerikai tehetségek előtt. Kijelentette, hogy az irpdalomban és zenében is az a jelszó, hogy „Háttra az amerikaiakkal!” Erősen kikelt az ellen a terv ellen, hogy Max Reinhardtnek Newyorkban színházat építsenek. Beszédét azzal végezte: Csak azt tanácsolom az amerikai művészeknek, hogy biggyessenek nevíük végére egy iós, álli, vagy etti szótagot, akkor biztos érvényesülhetnek, mert idegennek gondolják őket. A vehemens beszéd nagy tetszést váltott ki az amerikai művészekben.

Renitens kerékpáros. Az aradi törvényszék büntető tanácsa ma Kuba György aradi lakos ügyét tárgyalta, akit hatóság elleni erőszakkal vádoltak. Kuba György ugyanis a közelmúltban kerékpáron haladt át az egyik uccán. Mivel a kerékpár nem volt számmal ellátva, az uccasarkon álló rendőr, Golovetz Péter megállásra szólította fel. Kuba nem vette tudomásul a felszólítást és tovább hajtott. Ekkor a rendőr sípjába fújt és a jelet egy távolabb levő rendőr meghallotta. Azonnal a kerék pár elé állt és megfogta Kuba Györgyöt. A renitens kerékpáros ekkor törökragadta a rendőrt, félretaszította és tovább akart hajtani. A dulakodásra odaért másik rendőr is és kettőjüknek sikerült bekisérni a rendőrségre Kuba Györgyöt. A bíróság a vádlottat egy heti fogházra és száz lej pénzbüntetésre ítélte, azonban a büntetés végrehajtását három évre felfüggesztette.

Tolvaj festő. Hrickó János brádi festőt a múlt évben az aradi törvényszék többrendbeli lopás miatt egy évi börtönre ítélte. Felebbezés folytán a timisoarai táblához került az ügy, amely a büntetést hét havi fogházra szállította le. Hrickó időközben megszökött az aradi ügyészség fogházából és csak a napokban sikerült ismét elfogni. Az aradi törvényszék ma közölte a vádlottal a tábla megváltoztatott ítéletét, amelybe Hrickó belenyugodott.

Kállay Tibor — kölcsönügyi kormánybiztos. Budapestről táviratozzák: Az Est úgy értesül, hogy Bethlen István miniszterelnök értesítette az összes miniszteriumokat hogy Kállay Tibort megbízta, dolgozza ki aranykoronás alapon az állami költségvetést és állapítsa meg az ideérkező Hardinggal a szanalási tervet. Kállay Harding a magyar Kormány és a miniszteriumok között összekötő szerv lesz, de állása politikai felelősség nélkül való.

A bécsi banktisztviselő-sztrájk. Bécsből táviratozzák: A banktisztviselők és a bankok között megindult tárgyalások megszakadtak. A bankok azt követelték, hogy a tisztviselők dél után négyig dolgozzanak, amire ezek nem voltak hajlandók. Seypel kancellár, aki a tárgyalásokat vezette, kijelentette, hogy a tárgyalások ezzel zátonyra jutottak.

Tolvaj cselédleány. Lugoji tudósítónk jelenti: Szekér Lajos, a lugoji szeszgyár igazgatója feljelentést tett a rendőrségen, hogy feleségének egy értékes felöltőt ismeretlen egyén ellopta. A lugoji rendőrség a gyanúkok alapján letartóztatta Lázár Mária cselédet, aki a vállalat során beismerte, hogy a kabátot ő lopta el. A rendőrség a tolvai cselédleányt az ügyészségre kísérte.

Vasárnap délután 4 órakor mérsékelt helyárrakkal Uferini társulatával fellép az aradi Kulturpalotában.

Alkalmi vételek arány és driliáns ékszerekben Waldmannál, Piata Avram Iancu (Szabadság-t.) 14

Az Egyetértés sportegyesület március másodikára, a Központban hirdetett bálját, a rendezőség kilencdikére halasztotta el, hogy az előkészítéshez kellő idővel rendelkezhesen.

Holnap tartja az AAC. old-boy jelmezestélyét. Aradon, a Központi szálló nagytermében.

Az aradi süketnémák egyesülete a süketnémák otthona alapja jávára szombaton, március 1-én nagy-szabású táncmulatságot rendez a Fehér Kereszt nagytermében. Jegyek előre válthatók Singer Gyulánál, a Thököly-tér sarkán.

Az aradi Fehér Kereszt Gyermekvédő Egyesület vezetősége kéri a színházi estélyek összes szereplőit, hogy pénteken este 6 órakor pontosan jelenjenek meg a színházban.

Az aradi Magtisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak bálja a Fehér Kereszt nagytermében március 22-én

Kiss Károly képkiallítása a nagy érdeklődésre való tekintettel még vasárnap estig nyitva marad.

A Hellas S. C. március 2-án, vasárnap d. e. 10 órakor rendkívüli közgyűlést tart Aradon, a városi háza kis tanácstermében. Elnökség.

Sport.

„Gloria Romania” új sportegyesület Aradon. Aradon rövid időn belül „Gloria Romania” címen egy új sportegyesület alakul. A sportegyesület kultiválni fogja a sportélet összes ágait. Különösen nagy súlyt fektet a focibálsapat megalkotására, amely a tavaszi meccsek megkezdésénél már jelentős szerepet fog játszani. Akik a Gloria Romania sportegyesületébe akarnak lépni, azok jelentkezzenek Bugnariu komisszáriusnál az aradi állambiztonsági hivatalban.

Seypelt megbuktatják. A szocialisták hozzászólását kezdtek

Bécsből jelentik: Egy neves bécsi politikus, aki teljesen ismeri azokat az eseményeket, amelyek a szociáldemokrata pártban lejátszódnak, tegnap nagyfontosságú nyilatkozatot tett az egyik bécsi lap tudósítójának. Szerinte Bécs új polgármestere, Seitz radikális politikát folytat és a szociáldemokrata pártot befolyásával a kommunista irány felé vezeti. Ezt pedig azért teszi, hogy az általa gyűlölt Seypel birodalmi kancellárt, aki Ausztria szanalását a szociáldemokraták segítségével nélkül vitte véghez, a legrövidebb időn belül megbuktassa. A banktisztviselő-sztrájk csak egy epizódja azoknak a harcoknak, amelyeket a szociáldemokraták Seypel ellen vívnak. A pártvezetőséget azonban nagyon meglepte, hogy a bankok tovább folytatják működésüket. Ők ugyanis arra számítottak, hogy egy heti sztrájk után a bankok kénytelenek lesznek bezárni. Ellenben biztos, hogy még akkor sem lesz nyugalom, ha a banktisztviselő-

sztrájk elégtelennek bizonyulna arra, hogy Seypelt kibuktassa a nyereg-ből. Márius elején biztos a szállító munkások sztrájkjának kitörése, amely szintén Seitz polgármester befolyásának tulajdonítható. Seypel lemondása esetén számítanak arra, hogy keresztényszocialista pártbeli foglalkozás el a birodalmi kancellár állását, akinél a szociáldemokraták nagy befolyásra tehetnek szert. A szociáldemokraták egy része azon a véleményen van, hogy a kormány megbuktatásával várni kell, míg a genfi egyezményt nyelbeütik, hogy a szanalási akció minden felelősége a Seypel-kormányt terhelje.

Az egyezmény végrehajtása után pedig azonnal át kell venni az uralmat. Annyi bizonyos, hogy a banktisztviselő-sztrájk megszűnése esetén sem lesz nyugalom Ausztria gazdasági életében, mert a szociáldemokraták készek folytonosan újabb bérkövetéseket és sztrájkokat rendezni Seypel ellen.

Hogy áll a lej?

1924. február 28-án 100 lejért adtak:

Nálunk:

3.02 svájci frankot,
12.58 francia frankot,
24.500 külföldi magyar koronát,
38.000 effektív magyar koronát,
39.000 belsődi magyar koronát,
37.400 osztrák koronát.

Zürichben 3.05 frankot

Párisban 12.75

Budapestben 36,200—37,200 K-t

A Napkirály gobelinjei

(Elfoglott muzeumtolvajok.)

Párisból jelentik: A versaillesi bíróság előtt ma Charles Prosper huszonnégy éves és Gaston Nouviant egy ismert nemzetközi szélhámós állottak, azzal vádolva, hogy múlt év novemberében két tizenegyedik Lajos korabeli, milliókat érő gobelint elloptak a versaillesi palotából.

Az elmúlt év novemberében titokzatos módon eltűnt két gobelin, amelyek a Napkirály magántulajdonát képezték annak idején. A két műkinoset a frank esése előtt három millióra becsülték. A párisi biztonsági hivatal azonnal erélyes nyomozást indított és egyik legügvesebb detektívjét bízta meg a kutatás vezetésével. A detektív rövid nyomozás után megállapította az egyik betörő személyazonosságát. Mindketten ugyanis vigyázatiasságuk folytán otthagyták ujjlenyomatukat az egyik terem falán. A detektív lerajzolta az ujjnyomatokat és átadta a rendőrségen levő betörők albumát, ahol minden megismert betörőnek az ujjlenyomatairól is van fénykép. Amikor megállapítást nyert, hogy az egyik tettes Prosper volt, akit néhány évvel ezelőtt lopásért zártak be és csak nemrég szabadult ki, könnyű volt elcsipni. Rövid nyomozás után büntársát is elfogták. A két betörő ekeinte tagadott, de lakásukon tartott házkutatás alkalmával megtalálták a két gobelint. Az egyik ép állapotban volt ellenben a másik értékes műtar-

gyat három darabra vagdalták széjjel. Nouviant azzal védekezett, hogy gyűjtő szenvedélye ragadta őt a tett elkövetésére és sohasem gondolt a gobelinok eladására. Prosper viszont azt vallotta, hogy a lopást az olvasott regények hatása alatt követte el. A regényekben muzeumokban történt lopásokról írtak és ezeknek a hatása alatt kedvet kapott ő is. A bíróság azonban azon az elven volt, hogy mindketten perfidül hazudnak és a két betörőt öt-öt évi börtönre ítélte.

Uferini világhírű társulatával vasárnap délután 4 órakor is fellép az aradi Kulturpalotában mérsékelt helyárrak mellett.

Tarkaságok.

(Félreértett panasz.) A változó, de alapjában mégis teljes jellegzetű időjárásról beszélgetnek egyik asztalnál a kávéházban. Azt mondja az egyik:

— Ha még soká esik a hó nem lesz egyetlen öltözet ruhám sem.

— Amennyiben továbbra is, ilyen marad az idő, elfogy minden tüzelő anyagom — feleli a másik.

A szomszéd asztalnál már sajnálkoztak az elhangzottaké kijelentései felett, mire egy ismeretlen, de az illetőket jobban ismerő, ur gúnyosan jegyezte meg:

— Ugyan kérem, az egyik ruhakereskedő, a másik egy, iatermelő.

(Akiiket el akar tüntetni.) Uferini ördögös mutatványai között a legszenzációsabbak azok, amikor a közönség szemeláttára személyeket tüntet el. Egy ismert anadi kikapós férj amikor a műsornak ez a száma véget ért, éppen jegyezte meg a mellette ülőnek:

— Holnap elküldöm ide a feleségemet az anyósommal...

Kurtizán lelke.

Dráma a társadalom moosarából csak ma pénteken és szombaton az

APOLLOBAN

KÖZGAZDASÁG.

A vasutigazgatóság áthelyezésének ügye. Bucurestiből jelentik: Cosma Aurel volt miniszter és Cubadeanu képviselő intervenáltak a CFR. vezérigazgatóságánál abban az irányban, hogy a CFR. kerületi igazgatóság elhelyezése Aradról Timisoarára tényleg megtörténik? A vezérigazgatóságnál azt a felvilágosítást kapták, hogy a Timisoarára áthelyezett osztályok megmaradnak és egyelőre semmi változást nem terveznek a kerületi igazgatóságok adminisztrációjában.

Két fizetésképtelenség. A timisoarai törvényszékhez ma két fizetésképtelenséget jelentettek be. Az egyik a Rékás községben levő Rovinszki Majer divatüzlet, amely negyedmillió lej passzívát jelentett be. A másik Oravicáról Jancsu Albert textilkereskedő, aki egymillió 500 ezer lej passzívával szemben 800 ezer lej aktívát tud kimutatni. Mindkét fizetésképtelenségnél számos timisoarai kereskedő van érdekelve.

Bérbeadják Arad város kertészetét. Arad város vezetőségéhez már régebben ajánlatot tett egy vállalkozó, hogy hajlandó bérbevenni a városi kertészetet. A vállalkozó 86 ezer lej évi bért ajánlott fel a városnak. Amikor ez nyilvánosságra került, egy másik, később egy harmadik ajánlattevő jelentkezett, akik 210—230.000 lej évi bért ajánlottak fel. A város vezetősége tárgyalt a beérkezett ajánlatok felett és úgy vélte, hogy a városnak igen jó üzletet jelentene a kertészetek bérbeadása, amelynek intenzív művelését a város saját hatáskörében nem folytathatja. Ebben az irányban a tanács előterjesztést tett Georgescu János prefektusnak, aki elrendelte, hogy a városi kertészetek bérbeadására vonatkozólag nyilvános pályázatot kell hirdetni. A tavaszi munkálatok azonban csakhamar kezdetét veszik, így a város elhatározta, hogy a kertészeteket 1923. november 1-ig visszamenőleg adja bérbe és a bérbeadás napjáig a város saját embereivel munkáltatja meg a kertészeteket. A bérlő természetesen köteles a munkálatok összegét a városnak megfizetni. Egyben kötelezi a város a bérlőt, hogy a kertészet termékeivel elsősorban a város lakosságát lássa el a tanács által megszabott maximális árakon.

Valutapiac.

Aradi valutaárak. (Február 28.) Francia frank 8, svájci frank 33.20, dollár 192, dinár 2.45, szokol 5.60, lira 8.25, angol font 8.20. — **Kifizetések:** Budapest külföldi 245, belföldi 390, Bécs 374, Prága 555, Zürich 33.15, Milano 8.22, London 8.18, Páris 7.95, Newyork 191, Belgrád 2.42.

Zürichi nyitás. (Február 28.) Amsterdam 215, Newyork 577.75, London 2481.50, Páris 23.80, Milano 24.77.50, Prága 16.75, Budapest 0.01.45, Belgrád 7.28.75, Bucuresti 3.05, Bécs 0.008143.75.

Zürichi zárlat. (Február 28.) Amsterdam —, Newyork 577.75, London 2480, Milano 24.75, Prága 16.75, Budapest 0.01.45, Belgrád 7.28.75, Bucuresti 3.05, Bécs 0.0081.37.50.

Bucurestii tőzsdezárlat. (Február 28.) Kifizetések: Páris 7.93, London 817, Newyork 190, Milano 8.20, Zürich 33, Bécs 0.0027, Prága 5.50, Budapest 0.0060. — **Valuták:** Napoleon 700, léva 1.30, tők lira 0.95, angol font 800, fran-

cia frank 8, svájci frank 33, lira 8, drachma 2.90, dinár 2.25, dollár 188, lengyel marka 0.0020, osztrák korona 0.0027, magyar korona 0.0025, szokol 5.40.

Budapesti devizaközpont jegyzései. (Február 28.) Belgrád 846—868, Bucuresti 362—372, London 288160—295610, angol font 286766—296210, Milano 2870—2950, lira 2890—2970, Newyork 67075—68800, dollár 67350—69100, Páris 2760—2835, francia frank 2790—28.65, Prága 1945—1995, Bécs 94.50—96.95, Napoleon 232200, A takaréki korona árfolyama 102.

MAGYAR FILM

szombaton, vasárnap és hétfőn az

URANIA-ban

Szürkeruhás leány

Lukács Pál és Hollai Kamillával.

A legboldogtalanabb ember.

(Beszélgetés Charlie Chaplinnel.)

(Newyork.) Az ember azt hinni, hogy Hollywoodban, az örök nyár birodalmában csak boldog emberek élnek. A nap aramsugarai ragyogó palástot szőnek s ez takarja be a hollywoodi emberek életét s ez óvja meg a borus, kellemetlen, életet ölé érzésektől... Dehogy! Hollywoodban éppen annyira a boldogtalan ember, mint egyebütt, s talán eggyel több, mint másütt, mert itt él Charlie Chaplin, a világ legkedveltebb mozi színésze, aki joggal mondhatja el magáról, hogy az egész világot megnevettette — de ő maga még sohasem nevetett s Charlie Chaplin a világ legboldogtalanabb embere.

Innen indulnak hódító utjukra a Griffith-, Rex Ingram-filmek, itt laknak fejedelmi kényelemben, keleti pompájú, nyugati kulturájú kis palotáikban a hírneves filmstarok s mint irtam, itt él Chaplin is partnerével, Pola Negri-vel. — Pola Negri közbenjárására sikerült az United Artist Filmcorporatio rendezői irodájában kihallgatást kapnom Chaplin-tól.

Fáradt, szomorú ember. Réveleg tekintettel hol a földön, hol a mennyekben keres egy nyugvópontot nézésének, markáns feje, tipikus színész arcu, idegesen mozog, halkán beszél, de hallhatatlanul gyorsan. A leggyakorlottabb gyorsíró sem tudná lejegyezni szavait. Simán, egyszerűen mozog, az ember nem is hinni, hogy ez az ember, aki a filmen a leggroteszkebb azok között, akik valaha csak filmen játszottak. Wiskyt iszik. Megkínál.

Mit mondanak magamról? Nem igaz — amint irták rólam — hogy francia vagyok. Angliában, Keuningtonban születtem, harminchárom éves mutam, igazi nevem Charles Spencer. Szüleim küzdő, szürke artisták voltak, soha nem

érték el az első rangot s nem kerültek el Angliából. Ma már nem dolgoznak, meghaltak. Gyermekeim nagy szomorú volt, szeretet nélkül pergett le, szüleimet alig-alig láthattam, délután, este játszottak, délelőtt aludtak. Én is artistának készültem. Egyetlen barátom egy öreg fiakkeres volt. Ennek az öregnek igen groteszk figurája és mozdulata — hatott rám legelőször. Mindig azt magyarázta, hogy azért rosszak az emberek, mert elfelejtettek nevetni. Így érlelődött meg bennem, az a gondolat, hogy olyan pályára lépek, ahol a legkonokabb embert is megnevettetem. — *Bohóc akartam lenni, de barátom, Lambert Walzingot, akire ma is hála-vál gondolok, a filmet ajánlotta.* Sokáig nem jutottam filmhez. — Szüleim halála után Amerikába jöttem s itt emberfeletti küzdelmet vívtam az érvényesülésért, amit szerénytelenség nélkül mondhatok teljes mértékben elértem, de — talán nehezen fogja elhinni nekem, hogy ilyen fiatalon — lelkileg megrokkantam. Nem tudok előre nézni, nem tudok a jelen szereténeket örülni, benne hinni, lelkem visszatéved a múltba s ott nem találok vigaszt, nem tudok nevetni. Azt hiszem, hogy én vagyok a világ legboldogtalanabb embere, mert irigylem azokat, akik koldusok, akik senkik, akik nyomorog-

nak, kiüzenek, de nevetni is tudnak. Csodálom, hogy Pola Negri kitart mellettem. Hívó vagyok, vallásos ember, s azt hiszem, hogy az Isten rendelkezése, hogy én, a szomorú ember nevettessem meg az emberiséget s én becsülettel töltöm be ezt a hivatásomat...

A szerkesztésért ideiglenesen,
KÖCSY JENŐ
felel.

Cenzurat: Dr. ROMUL MAGER.

NYILTTER.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Sommer Nándor

Ügyvédi Irodáját Aradon

Bulev. CAROL I. No. 56.
(volt Erzsébet körút 12.)

szám alatt megnyitotta.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jóbarátainknak, ösmerőseinknek és egyesületeknek, akik lelejtésetlen fiunknak,

IFJ. SZÉKELY KAROLY

egyéves önkéntesnek

elhálozása alkalmával bennünket részvétük nyilvánításával felkerestek, ravatalára koszorút és virágot helyeztek és a végtisztességen megjelentek, köszönetünket nyilvánítjuk

Arad, 1924. február 28. 1292

Székely Károly és családja.

A temesvári városi mozgóképszínházak igazgatóságától.

„AREJTELMEK HAZA”

Világszenzáció! Az idény legnagyobb sikere! 4 részben. Nagy társadalmi dráma 6 fejezetben, 40 felvonásban. A főszerepben a legnagyobb moziművész IVAN MÖSYUNKINE. Páris kedvence, főpartnerei a Comedie Francaise legünnepeltebb művészei. A „Rejtelmek háza” a leghatásosabb film, mely eddig megjelent. Rendezés tekintetében a filmtechnika valóságos csodája. A „Rejtelmek háza” a legművészebb attrakciók, fényes jelenetek, s a legbájosabb tájak összefoglalása. Bucurestiben több mint 2 hónapig megszakítás nélkül játszották. Clujon valóságos forradalmat okozott a jegypénztáraknál. A helyárok ezen műsornál kivételesen fellesznek emelve és pedig: Pályulás 20 Lej, Zsolye 20 Lej, I. hely 15 Lej, II. hely 12 Lej, III. hely 8 Lej, IV. hely 6 Lej. — Hogy a jegypénztáraknál a tolongás elkerültesse a n. é. közönség felkértek, hogy a belépőjegyeket idején szerezzék be. A pénztárak nyitva lesznek szombat reggeltől kezdve 9—12 óráig d. e. és d. u. 2—10 óráig. A kedvezményes jegyek érvénytelenek. Jegyek mind a 4 részhez, egyszerre válthatók. Naponta a d. u. 5 órai előadás fél 5 órakor, — Vasárnap pedig fél 3 órakor kezdődik. Játékterv: Belvárosi Mozi: I. rész. Március 1—2—3. II. rész. 4—5 III. rész. 6—7. IV. rész. 8—9. Gyárvárosi Mozi: I. rész. Március 4—5. II. rész. 6—7. III. rész. 8—9. IV. rész. 10—11. 334 Az igazgatóság.

Apolló színházban Apollo színházban

pénteken, szombaton

5—7 és 9 órakor

5—7 és 9 órakor

Kurtizán lelke.

Ezt követi:

GILBERTO

aki bámulatos vas és kő mutatványait a közönség kívánságára folytatni fogja.

CHATEU PALUGYAI

Főlakata Timişoara (Temesvár) és Bánát részére

Kaufmann és Glauber-nál,

Timişoara, III., Piaţa Aseştii (Izsefváros) 9. — Telefon 174. szárn. 338

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetés ára hétköznap 4 lej 50 bani, vasárnap 3 lej.

Vastagabb betűvel 5 lej, illetve 6 lej.

A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 4 óráig vesszük fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 25 lej, vasárnap 30 lej.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Alkalmazás.

HÁZISZOLGA. 16 munkás, jó bizonyítvánnyal felvétetik. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1064

VAS- és fűszer üzletben rendes, jó erkölcsű fiú tanulónak felvétetik. Menzser Adolf Páncota. 1255

ÜGYES, tisztességes kftű fiú felvétetik Victor Barthmes cukorkagyár Arad, Strada Nicu Filipescu (Flórián-ucca) 40. 1259

KONYHAKERTÉSZ Keresetik 25 hold öntözőkúttal ellátott kerteshez, közvetlen Arad mellett. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1261

ÜZLETVEZETŐI, vagy hasonló állást keres 28 éves, nős, övadékképes kereskedő kellő szakismerettel. Megkeresést kér Drimba László Socodor (Székudvar) Hangya Szövetkezet. 1263

SZOLID urileány elmenne idősebb házaspárhoz, vagy idősebb urinőhöz. „Csak vidékre megyek” jellegre levelet az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 1286

MOLNÁRT keresek, aki 5 járatú vámmalom önálló vezetését vállalja. Értekezni a tulajdonosnál Arad, Str. Romul Veliciu (Lipót-ucca) 28. alatt. 1287

SZAKÁCSNÓT, szobaleányt felvesz Faragó Arad, Strada Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 13-7. 10.022

MINDENES, ki főzni tud, kétféle családnak felvétetik. Arad, Strada Placul 5. (Vörösmarty-ucca) II. em. ajtó 17. 1296

Vétel és eladás.

EGY kétajtós jégsczkrény eladó. Cím Arad, Calea Saguna (Varjassy Lajos-ucca) 98-100. szám. 1290

NAGY renesans tükör, álló tükör, szmirna és egyéb szőnyegek, háló és szalon berendezések, finom szövet függönyök, goblein képek, képek, damaszt asztalneműk, új férfi ruha, női kabát, csillár, kézimunkák, legyezők, gyermek bicikli, kocsis- és szék, összecusukható vaságy, fotelek, antik sczkrények, arany órák, gyertyatartók, fekete kávé csészék, sörös servise, dísz tárgyak, butorok, stb. eladók. Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-ucca 23.) I. em. jobb. 1000

HÁLÓSZOBA, konyhaberendezés, átadható egyszobás lakással eladó. Cím Wallinger hirdetőjében Arad. 15.016

ELADÓ saiongarnitúra Arad, Strada Românului (Zrinyi-ucca) 18. a házmeztérnél. 15.016

ELŐSZOBAFOGAS, Ingaóra, festmények, himzett asztalterítők eladók. Cím: Wallinger hirdetőjében Arad. 15.016

EGY ebédlő asztal 4 székekkel eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1285

PERZSA és egyéb szőnyegek, butorokat, antik tárgyakat, ezüstműt, fehérneműt, kézimunkát, festményeket, dísz tárgyakat bizományba veszek. Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-ucca 23.) I. em. jobb. 1000

KEZDŐKNEK alkalmas, bécsi gyártmányú rövid zongora, komplett világos hálósobaberendezés olcsón eladó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 16.010

BUTOR RÁKTÁROMBÁN ebédlők, háló szobák, valamint kárpitos árak olcsó áron kaphatók. Wlegenzfeld Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 40a) 13585

REUMA szesz, kitűnően bevált szer köszvény, csúsz, idegzsába, stb. ellen. Dr. Földes gyógyszerár Arad. 54

TÖBB SZÁZ évfolyam bekötött folyóirat és nagy tömeg hangjegyek olcsón árusítatnak ki Kerpelnél Arad. — Ugyanott kölcsönkönyvtár is. Telefon 385. 878

KÉZIMUNKA-anyagok, jumperpamut és selyem, saját készítményű himzett- és tüllfüggönyök szolid áron Ernest üzletében Arad, színház mögött. 108

RONGYOT keresünk megvételre. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 600

Ingatlan.

ARAD, Calea Saguna (Varjassy Lajos-ucca) 98-100. számú ház szabad kézből eladó. 1289

ARAD, Strada Episcopul Radu (Magyar-ucca) 10. számú modern sarokház átadható 3 szobás lakással és izzóhelyiségekkel eladó. Bővebbet ugyanott háztulajdonosnál. 1294

ARAD, Strada Ghiba Birta 17. számú ház elfoglalható lakással eladó. 1139

ARAD KÜLVÁROSI MAGÁNHÁZ azonnal elfoglalható 3 szobás lakással, nagy telekkel, 110.000 lej készpénzzel átvehető. Teher 50.000 lej. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 16.010

Üzletek.

BORBÉLY üzlet bármily elfogadható árért kivándorlás miatt sürgősen eladó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 1288

Jömenetelű

belvárosi kereskedelmi iroda, terjeszkedés miatt megüresülő agilis társaság keres, esetleg egészen eladó.

Cím: Wallinger - hirdetőjében, Arad

Eladó

egy „John”-féle mosógép használt de jókarban, egy 50 cm. fényszög-gép, egy borszivattyú és egy 3 soros baromfi ketrec vasból sodrony hálózattal. 1246

Böszörményi János lakatos mesternél, Arad, Str. Moise Nicoara (Petőfi-u. 8-12)

Vasváry Adolf bucsuestélya a Royal kávéházban

E hó 29-én, pénteken este 9 órai kezdettel bucsuzik VASVÁRI, az általánosán közkedvelt komikus a temesvári közönségtől. Ezen a szenzációs estén egy igen értékes tárgyat fog nyerni szavazás útján a legszebb nő. Ezenkívül nagy szerpentincsa és egyéb nagyobb meglepetések lesznek. Kérjük a n. é. közönség asztalokról idejében gondoskodni, Március 1-én MEZEY LAJOS groteszk tánckomikus és KELETI MANCI szubrett kezdik meg vendéglátóukat, akiket a Royal-kávéház igazgatósága a közönség általános óhajára 15 napra le-szerződte. 335

Női harisnyák

legújabb divat színekben és keztük legolcsóbban

HELLAS

harisnya üzletben, ARAD, Lutheránus templom mellett. I

Oriási megtakarítás

Kiegyezett villanykörtéit 5-50 gyertyafényig darabonként 15 Lejért teljesen újjá javítjuk. — Semminben sem különbözik az újtól. — A GLORIA izzólámpa-gyár egyedüli gyűjtőhelye, ARADON: oo

Czitrom Adolf vízvezeték-szerelő üzlete, Arad, Calea Banatului No. 5. (Asztalos Sándor-u.) 10022

1284

Rador No. 1092

Prágai Nemzetközi Mintavásár
1924. március 16-23.

A legkedvezőbb beszerzési forrás Románia minden kereskedője, iparosa és mezőgazdája részére. oo

Csehszlovákia leghíresebb gyárainak mintakínálatai.

Kivételes kedvezmények a résztvevők és látogatók részére:

33%-os kedvezmény valamennyi csehszlovák vasuton, 75%-os vízumkedvezmény, lakás, tolmács- és hirszoigalat stb. stb. Legitimációk, felvilágosítások, prospektusok és jelvények kaphatók a mintavásár erdélyi képviselőjénél: „RECLAMA” CLUJ, amely az utleveleknek a csehszlovák konzulátusnál szükséges láttamoztatását is elintézi.

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépén. Kiadóhivatalos: Aradi nyomdavidálya.

Smyrnaszőnyegek

olcsón eladók „Victoria” irodában Arad, Piaţa Avram Iancu 16. 1281

Eladók

a belvárosban, egy a külváros minden részén bér- és magánházak elfoglalható lakással 1291 100,000 - 3.000,000 Lejig. — 3-8 kat. hold szőlő teljes felszereléssel. 80-850 kat. hold birtokok teljes felszereléssel.

Munteán és Flóra-cég Arad, Bulv. Reg. Maria (Andrássy-tér) 10. új szám

OLCSÓ CEMENTGYARI BERENDEZÉS!

1 drb. kétféle cementserp-gép, önműködő szítával hozzá cca. 1400-1500 drb. önt. acél alátétlemez 40x28 cm. normál. :: 1 drb. tarajos kup-cserp-gép, hozzá cca. 50 drb. önt. acél alátét 40 cm.

1 drb. 20x20 cm. cementlap készítő asztal, hozzá cca 50 drb. alátétlemez. Az összes gépek és szerelvények üzemképes jó állapotban vannak.

KONNERTH vaskereskedő PECIDA, JAD. ARAD.

Ne dobja el rossz villany-égőit, mert azokat újra becserepli 5-50 gyertyafényig 23 Lej ráfizetéssel!

SCHWARCZ üveges.

Arad, Calea Banatului (Asztalos Sándor-u.) Üveg és porcellán ragasztása, külön ragasztó is kapható. 1282

Rador No. 1100.

Hirdetmény.

A STEAUA ROMANA, Campina, keres vasöntőmestert

aki ilyen minőségben már működött, erőyes, jó vezető és megfelelő tapasztalatokkal bír, akire egy öntött vas, fém, esetleg acél előállítására szolgáló, 60-70 emberrel dolgozó vasöntőtele vezetése rábízható. Előnyben részesülnek román állampolgárok és nemetül beszélők. Részletes ajánlatok bizonyítványmásokkal és igények megjelölésével közvetlenül STEAUA ROMANA, Campina címre intézendők. 1288

Mezőgazdák !!

Kerttulajdonosok !!

Fümagkeverék tartók rétek számára
Fümagkeverék kerti pázsit számára
Fümagkeverék gátak, lejtők számára
Elsőrendű angol perje (eredeti skót behozatal) legfinomabb diszpázsitok számára
és egyéb most vetendő magvakat ajánl: 1236

Mühle Arpad

mag- és kertészeti telepe, TIMIŞOARA. Árjegyzék kívánatra ingyen.

Újságmakulatura

5 kgr.-os csomagokban ::

kapható a kiadóhivatalban